

РЕФОРМА МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ: ОЧІКУВАННЯ, НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Нещодавно було опубліковано дослідження американського видання Bloomberg, де Україна у 2017 р. знаходиться в десятці найбідніших країн світу. [1]. Значне падіння рівня в Україні є наслідком падінням купівельної спроможності населення, в тому числі і трудових доходів. Тому є актуальною розробка шляхів підвищення рівня доходів громадян, одним з яких є регулювання мінімальної заробітної плати.

Після революції гідності, наша країна обрала за вектор спрямування – євроінтеграцію. Україна задекларувала стратегічну довгострокову мету – «досягнення європейських стандартів життя». Сюди також входить дотримання основних державних соціальних стандартів та гарантій не нижче чим рівень країн Європейського Союзу (ЄС). Мінімальна заробітна плата – є однією з таких гарантій, яка застосовується як в Україні, так і в переважній більшості країн ЄС. З 01.01.2017 р. в Україні відбулося підвищення розміру мінімальної заробітної плати, було переосмислено сам зміст самого поняття «мінімальна заробітна плата», що спричинило суперечки щодо доцільності ухвалення такого рішення і про те, якими будуть його наслідків на інші соціально-економічні показники.

Саме зміна змісту поняття «мінімальна заробітна плата» спричинила розвиток реформ у системі оплати праці. В минулі роки тарифна ставка працівника першого розряду, яка є основною для створення тарифної сітки, мала встановлюватись «у розмірі, що перевищує законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати», то тепер «мінімальний посадовий оклад (тарифна ставка) встановлюється у розмірі, не меншому за прожитковий мінімум для працездатних осіб» [3, с.134].

Зростання з 01.01.2017 р. мінімальної заробітної плати до 3200 грн. можна ототожнити з індексацією цієї соціальної гарантії. Такий крок Уряду є виправданим із точки зору їхнього прагнення захистити працівників з найнижчою оплатою праці.

До позитивних аспектів, що очікуються від збільшення розміру мінімальної заробітної можна віднести: наближення її до розміру прожиткового мінімуму; збільшення активності на ринку праці через зростання більшої кількості працівників працювати за більшу заробітну плату на найпростіших професій.

Основними недоліками підвищення заробітної плати можуть бути: зростання кількості безробітних, переведення частини працівників на неповний робочий день, можливе збільшення «заробітної плати в конверті».

Взагалі, про наслідки підвищення мінімальної заробітної експерти говорять по-різному. Наприклад, О. Бетлій, економіст Інституту економічних досліджень і політичних консультацій стверджує, що бажання уряду країни підняти мінімальну зарплату може вивести з «тіні» певний відсоток від усіх зарплат, бо фірмам, які виплачують зарплати в «тіні», треба буде піднімати офіційну зарплатню своїм робітникам. [2, с.22]

Однак, інші дослідники доводять, що зростання мінімальної заробітної плати швидке, різке для значної частини українського приватного сектора економіки. Відбудеться збільшення тінізації заробітних плат, бо не всі підприємці будуть готові на таке різке підвищення зарплат у приватному секторі.

Перспективи покращення життя шляхом збільшення "мінімалки" є хиткими. Не зважаючи на те, що ставка ЄСВ знижена з 38% до 22%, сам внесок лишився недиференційованим. Тому власникам фірм вигідніше платити внесок з 1762 гривень зарплати, аніж з 3200. Малому та середньому бізнесу в таких умовах доведеться скорочувати працівників, або видавати зарплату в конвертах чи взагалі закривати свою справу.

Подальше реформування оплати праці повинно здійснюватися через зростання тарифної частини в основній заробітній платі; підвищення долі мінімальної заробітної плати у середній заробітній платі, удосконалення механізму державно-договірного регулювання заробітної плати. Зменшити негативний вплив на рівень зайнятості населення можна лише за умови першочергового впровадження заходів зі стимулювання зайнятості населення. Тобто створювати реальні умови для розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. Потрібно залучати досвід більш успішних країн і враховуючи стан економіки України переходити до формування мінімальної заробітної плати на основі встановлення розміру, який у 2 рази перевищує прожитковий мінімум.

Література

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 5 від 12.01.2015. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

2. Кулицький С. Про ймовірні економічні наслідки встановлення мінімальної зарплати в Україні у 3200 гривень з початку 2017 року [Електронний ресурс] / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2016. – № 24. – С. 42–50. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2016/ukr24.pdf>.

3. Лопушняк Г.С. Мінімальна заробітна плата: практика України та досвід країн Європейського Союзу / Г.С. Лопушняк. // Demography and Social Economy. – 2017. – С. 132 –144.